

Bazı cürümlerden dolayı memurlar ve şerikleri hakkında takip ve muhakeme usulüne dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm: 20/V/1930 - Sayı : 1498)

№ 1609

BİRİNCİ MADDE — İrtikâptan, rüşvet alıp vermekten, ihtilâs ve zimmete para geçirmekten, gerek doğrudan doğruya ve gerek memuriyet vazifesini sui istimal suretile kaçakçılıktan ve resmen vukubulan müzayede ve münakasalara ve alım ve satım fesatt karıştırmaktan ve Devlet hariciyesine ait mahrem evrakı veya şifreleri ifşa veya ifşaya sebebiyet vermekten ve bu cürümlere iştirâkten maznun olanlar hakkında memurun muhakematı kanunu cari değildir.

Ancak bu cürümlerden haberdar olan Cümhuriyet müddei umumileri maznun millî irade ile mansup memurlardan ise sorguya çekmeksizin yaptığı hazırlık tahkikat evrakını Adliye vekâleti vasıtasile memurun tabi olduğu icra vekiline gönderir ve kanunî takibat icrası için müsaade talep eder. İcra vekili lüzum görürse ayrıca tahkikat yaparak bu talebe azamî on beş gün içinde cevap vereceği gibi bu cürümlere muttali olduğu halde dahi yine Adliye vekâleti vasıtasile takibata salâhiyetli Cümhuriyet müddei umumiliğine işi tevdi eder.

Vilâyetlerin millî irade ile mansup olmıyan memurlarile tali memurları hakkında Cümhuriyet müddei umumisi takibata lüzum görürse maznunu sorguya çekmiyerek hazırlık tahkikatı yapmakla beraber keyfiyeti valiye bildirir. Vali isterse ayrıca tahkikat da yaparak âzamî on beş gün içinde takibata muvafakatını beyan eder. Muvafakat edilmediği takdirde müddei umumî o memurun mensup olduğu vekâletten Adliye vekâleti vasıtasile takibat icrasına müsaade edilmesini ister.

Bu cürümlerden maznun olan kaza kaymakamları hakkında yapılacak takibatı o kazanın merbut bulunduğu vilâyetteki ağır ceza mahkemesi nezdinde bulunan Cümhuriyet müddei umumisi bizzat yapar

Bu cürümler hakkında ilk tahkikat yapılmadan önce müddei umumiler tarafından icra edilecek hazırlık tahkikatı, maznunun mensup olduğu vekâlet ve vilâyetçe tahkikat yapılmasına ve maznunun işten elinin çektilmesine mani değildir.

Vekâletlerin millî irade ile mensup olmıyan memurları hakkında bu cürümlerden dolayı Cümhuriyet müddei umumiliklerince lüzum görülecek takibat için Adliye vekâleti vasıtasile mensup olduğu icra vekilinin muvafakati alınır.

Müsteşarlar ve valiler hakkında bu kanun hükmü cari değildir.

İKİNCİ MADDE — Maznunların vazifeleri dolayısile tabi oldukları mahkemelere ait salâhiyet hükümleri mahfuzdur.

Sorguya çekmek suretile hazırlık tahkikatının ikmali ve hukuku amme davasının açılması ve ilk tahkikatın ve karar hakimliği vazifesinin yapılması bu salâhiyetli mahkemelerde bulunan müddei umumilere ve müstantıklara aittir. Vilâyet merkezlerinin iradei milliye ile mansup memurları hakkında tahkikat ve muhakeme icrası için lâzım gelen yakın bir vilâyet merkezi derhal Adliye vekâletince tayin olunur.

Birinci maddede yazılı cürümlerden dolayı müfettiş ve muhakkikler tahkikat neticesinde kâfi deliller elde ettikleri takdirde işi salâhiyetli Cümhuriyet müddei umumiliğine ihbar ve evrakı tevdi ederler. Cümhuriyet müddei umumiliği müfettiş ve muhakkikler tarafından kendisine tevdiine lüzum görülmediği halde dahi

evrakın taallûk ettiği iş hakkında takibat icrası için esbabı mucibe dermeyanile ait olduğu icra vekilinden müsaade istiyebilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Birinci maddede yazılı cürümlerden dolayı haklarında son tahkikatın açılmasına dair verilecek karar üzerine maznun derhal tevkif edilir ve mahkemede duruşma mevkufen cereyan eder.

*DÖRDÜNCÜ MADDE — İrtikâp veya rüşvet maznunlarile şeriklerine müstantik tarafından gerek kendilerinin ve gerekse karlılarının bütün servetlerini ve yaşayış tarzlarını menbalarile gösterir bir beyanname vermeleri emrolunur. Maznunlar bu beyannameyi vermeğe ve beyanname yazılı servete haklı bir surette malik olduklarını ispata mecburdurlar. Bu mecburiyeti ifa etmiyen veya ifada taallül gösteren maznunlar tevkif olunur.

Son tahkikatın açılmasına karar vermek bu beyannameye müsteniden tahkikatın ikmaline bağlıdır.

Bu maddenin hükmü 3 - III - 1926 tarih ve 766 numaralı hakimler kanunu mucibince haklarında takibat yapılacak maznunlara da şamildir.

BEŞİNCİ MADDE — Dördüncü madde mucibince maznunların vermek mecburiyetinde buldukları beyannamenin hilâfı anlaşılırsa mahkemece irtikâp ve rüşvetin takdirî delillerinden sayılmağa kâfi görülmesi bile maznun hakkında rüşvet ve irtikâp davasını gören mahkeme tarafından karar neticesinde ceza kanununun 343 üncü maddesinin ikinci fıkrası tatbik olunur.

ALTINCI MADDE — Bu kanunda yazılı cürümlerin tahkikat ve muhakemeleri her davaya takdimen icra edilir ve nihayet iki ayda bitirilir.

Müebir sebepler altında davanın uzatılması mecburiyeti hasıl olursa keyfiyet esbabı mucibeli bir kararla tesbit edilir.

Cümhuriyet müddei umumileri bu kararı derhal başmüddei umumiliğe bildirmekle mükelleftirler. Başmüddei umumî sebepsiz gördüğü teahhürleri Adliye vekâletine iblâğ eyler.

YEDİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra vekilleri Heyeti memurdur.

19 mayıs 1930

Cümhuriyet Reislğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 17 - V - 1930 ve 1/548

Bu kanunun neşir ve ilânının Başveküllüğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reislğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 19 - V - 1930 ve 4/160

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları

Cilt	Sayfa
14	62
18	62,127,139:140
19	4:18,21:23,35:36,49:50

Bu kanunla ilişiği olan kanunların numaraları: 765,766